

რედაქცია

გაზეთის პრინციპები თ. ივ. მუსხელიძის სახელზე...
ხელის-მოწერა
„დროება“ უსანი:
... 9 მან. ... 3 მან.
... 5 მან. ... 1 მან.

დროება

გამოდის ყოველ-ღამე ორშაბათს გარდა

რომელიც დაფუძნებულია...
რომელიც დაფუძნებულია...
რომელიც დაფუძნებულია...

ნახევარ წლის ხელის-მოწერა.

ნახევარის წლით, ე. ი. 1 ივლისიდან 1882 წლის დასრულებამდე
„დროება“
ღირს გაგზავნით 5 (ხუთი) მანეთი
ხელის-მოწერა მიიღება: ტფილისში — გალაკიძის პრესბუქტსე, თ. ივ. მუსხელიძის სახელზე, გლეხის ქუჩაში.

ტელეგრაფი

კაბელობის, 8 ივლისს. გაზეთის
„დროება“ რედაქცია აცხადებს, რომ
ტელეგრაფის ნებავით დასრულდა
პარიზში, 7 ივლისს. ნაცონალურმა
კრებამ საშინისტროს მისცა ნება, რომ
ტელეგრაფის ოპერაციის 7,800,000
ფრანკი დასრულდეს სახელმწიფო
ხარჯად.

ჩვენი განცხადება.
(სმა სოფელის აზნაურისა)
წლებიდანელი ჩვენი საგუბერნიო
კრება და მისი არჩევანი თვალის
ამხელს, გამოაფხინებელ გარემოებად
მიგვაჩინა ჩვენი ნასწავლის და ცხოვე
რების ტალღებისაგან გაუჩირობა
ბელის ახალ-თაობისათვის და საზო
გადოდ იმ პირთათვისაც, რომელნიც
იუდას თვალთ არ უყურებენ და არ
მოქმედებს თავის ქვეყნის საზოგადო
საქმეებში. ახალმა თაობამ კარგად
დაინახა და გაიცნო კიდევ თუ რა
პატროსანი იარაღით და საერთო ინ
ტერესებით აღჭურვილი გამოვიდნენ
მათ წინააღმდეგ ბრძოლის ველზედ
ზოგიერთი წარმომადგენელი ძველი
თაობისა, და რა მიმართულებითა და
მიზნით ხელმძღვანელობდნენ ისინი.

და, რასაკვირველია, მის შესაფერ
სავლელობას აძლევს მომავალში თა
ვის მოქმედებას, დაუმატებს ახალს ძა
ლას დაუბნაძეს.
წლებიდანელი ბრძოლა ჩვენი გუ
ბერნიის ძველსა და ახალ თაობის შუა
ღად სასიხარულო მოვლენად უნდა
ჩაითვალოს ყველა ჩვენი ქვეყნისათვის
საქმეებში. ახალმა თაობამ უფრო
გულად მოსჭიდა ხელი თავისი
აქცია საქმედ თავისი აზრი და
მოქმედებას თავისი აუცილებელ მო
ვალეობის აღსასრულებლად; შეუდგა
იმ ქვეყნის სამსახურსა და განკეთ
ვების სურვილის განხორციელებას,
რომელსაც გაუჩინა და ადამიანად
გამოუყვანა იგი.

რომელიც დაფუძნებულია...
რომელიც დაფუძნებულია...
რომელიც დაფუძნებულია...

„დროების“ ფელტონი, 10 ივლისი
სოფლური ფელტონი
ხიდის-თავ, შეკვამილა,
წინ მინდორა უკან ტყეა,
გლეხებისა სავაგლახო,
ზოდრუხების სამოთხეა.
(სოფლური სიმღერა.)
ძობტად მორთულ პატარადას წარ
მოვლდენთ სოფელ ხიდისთავის სუ
რათი: წინ დიდი გაჭიმული მინდორე
ბი, უკან ახლო ტყე; საძოვარი საკ
მაოდ, წყალი უხვი, კარგად შემუშა
ვებული ვენახები, რომლის ღერო
მთელ მართლმა განთქმულია და კი
ძახურ ღეროასაც არ ჩამორჩება ღირ
სებით. დაუმატოთ ქ. გორის სიხლო
ბეც; რის გამო მამულს და ნაწარ
მოებს დიდი ფასი სძევს.
მაგრამ, საუბედუროდ, სახელი ხი
დისთაველებისა და სახრავი კი ღიპა-

ნი გორელებისა. მასაოცრებიდგან გა
მოველ, როდესაც შევიტყვე, რომ აქა
ური გლეხების მამულები ორი ნაწი
ლი „გორელ ოლქელებს“ ეკუთვნის,
ერთი თვით მცხოვრებლებს და ისიც
გირაოთ აქვთ.
საკვირველია, სადაც კი ფეხი ჩაუდ
გამთ ამ ქვეყნის ყლაპიებს, ყველგან
თავიანთ თვალ-მაქციობით ყველა და
უსაკუთრებიათ.
შემოჰყეთ ტფილისიდან რკინის
გზის ნაპირ სოფლებს, ყოველგან იგი
ნი ბუდობენ, სადაც კი სოფლებია,
ლომებისა: ატყალა მოხნეს, მურანი
დაფარცხეს, ახალ-ქალაქი მომკა, ხი
დისთავი გალენეს და სხვა სოფლებ
საც მალე დანიაევენ, თუ მინდმა
არ უმტყუნა, თუ დასაბრკოლებელი
ზენა ქარიშხალი არ ამოუვიდათ. ახალ
ქალაქელმა პოლოზებმა უფრო წინ
გადაბიტეს. რა სათქმელია ვენახები
და მინდორები! თვით თიარ მევს

აშენებულ ცხენებს და ბალაგრებსაც
იჩვენებენ. სკოლასაც საკუთრობენ...
— ვი, ჩვენ ცხენშია აშენებული!
ბაიბახიან.
მინ იცის, იქნება ნისიებში ჰქონ
დეთ დარჩენილი...
ღიან, ძველნი ივერნი მიტრამ ურეე
დნენ ქვიშა-კირში თავიანთ ოფლს და
სისხლს, რომ თორმეტი სახენდრით
ქმნიდნენ მოსულნი პოლოზები
ქართველთ შოამომავლობას დააყვედ
რებდნენ ამ ალაგას!
როგორც ესთქვი, ხიდისთავს დიდი
უბედურება მოვლის შემდგომი: ის
პატარა ნაწილიც, რომელიც ეხლა
გლეხებს უჭირავთ, გადავა გორელ
ვაჭრების ხელში და თვით მცხოვრებ
ლები გამოზრდნებიან შშრალზედ;
მაშინ დაწყონ ვედრება, მანამ ყოე
ლად-მოწყალე ზეცით მანანას არ გა
მოუზანენ მათ საზღოთ. მართა გლეხ-

მა, რომელიც ვრთ დიდ ზვარს რწყავდა,
შემომფიცა:
— ეს ზვარი, რომელსაც ჩემი ალა
ათას თუმნათ არ მისცემს, თითონ ჩე
მი მამისაგან შეიდ თუმანში აქვს დარ
ჩენილი!
— როგორ მომხდარა ეს, ვკითხე
მე, რომ ამისთანა უკვადვი მამული
ვგრე იფად გადაგივლიათ?
— აი როგორ, დამიწყო მან, ჩეე
ნებურ კაცს ვალის აღება ძალიან
ეხერხება: შირი მოადგება, თუ ღიბი
ნი, გარბის ფულიან კაცთან, ისიც თუ
ავულებს კი მიწებს, ან ვენახს, უმარ
თავს ხელს. მამა ჩემსაც გაჭირვებაში
აელო ფული. ორ წელიწადს უკან
რადაც მანქანებით ეს შეიდი თუმანი
ოც-და-სამ თუმნათ გარდაქცეულიყო.
მერე უჩივლა, დაიწყო „სულში“ საქ
მე. მამა ჩემი ერთ არზის გაკეთებაში
ხუთ მანეთს აძლევდა, იმასაც ვალით,
ჩემი ალა კი იმისთანა გაქნილი კაცია,

მოვლენა, ლად ამართულის მთის
 ხმად ჩაწოლილის ხეობა-
 ვებს. შფოთიანისა და საშისის
 ამას როთ. ამ გვარი მდებარეობა
 დღეს თუ წყურგისა დიდად ავენებს
 სძლევეს უმეტეს კავშირს იმის მცხოვრებ-
 კალაპოტში მოქალაქეებსა და ამისა თვით ბძანებ-
 ისა და სპარსეთისა აღ-
 დამაბრკოლებელ ქრთველოს ნაწილებ-
 ის არის, როდესაც სპარსეთის
 თაობას შორის სდგას ჩვენი
 წრე აღმამიანებისა, რომელთა თვის
 მოქმედებით წარმოვიდგინოთ ვი-
 პირივენი იანუსსა, რომელსაც თითქო
 ფარმისათვის შემოუხვევია ახალი
 დროის მიმართულების კანი და შიგ-
 ნით კი ნამდვილ ძველ გაუნათლებ-
 ბელ თაობაზედ უფრო საესე არიან
 ბოროტებით და ფარისევლობითა. პი
 ამისთანა წრე უფრო ძნელ გასაკაფავს
 გზად უხვდება ნამდვილ განათლებულ
 და სამშობლოს მოყვარე შეილებს.
 ეს წრე ხდება გაუვალ შეუერთებელ
 ხილად ძველსა და ახალს თაობას შუა.
 ამისთანა წრეს შეეყვას შეცდომაში
 თავის ფარისევლური მოქმედებით ქვეყ-
 ნის ერთგული მუშა.

სამწუხაროდ და საეალალოდ ჩვენ-
 და, კარგი ხანია ამ გვარი მატყუარა
 წრე არსებობს ჩვენშიც, და ხელს
 უშლი, გზას უღობავს თავის მოქმე-
 დებაში საზოგადოების ნამდვილ მო-
 წინავე პირებსა. ამ წრემ შამოილო
 თავის მიზნის მისახვევად ყოველ გვა-
 რი უკადრისი და აღმამიანობის დამამ-
 ცირებელი მოქმედებანი, როგორც
 მოსყიდვა და სხვ.
 დღეს ამ წრის მელური მოქმედება
 გამოაშკარავებულია და იმედი უნდა
 ვიქონიოთ, რომ დღეს იქით ვერც
 ერთ სამშობლო ერთგულ მწიგნოს თა-
 ვის მოვალეობის შესრულების დროს
 ველარ გადააცვამს ხსენებული წრე
 თავის მანქანების ბადეს და ვერ გა-
 ცურებს თავის ძლიერებით ენით ყ-
 ნულზედ.
 ქაისოსრო გელაჯანი.

რომ ყველა ქალაქდება უკან აყე-
 ნებდა, აბ., მამა ჩემი ერთი უბიძი
 კაცი იმასთან რას ვახდებოდა... მინ
 იცის სიტყვებს როგორ აბრუნებდნენ
 ისა და იმისი კაი მეგობარი „პრაო-
 ჩიკი“. ბანა არ მოგვხენება ის გაუ-
 გებარი ენა, რომელიც ეხლა წარ-
 მოგებს სულებში, რა სიკეთეს გვაძ-
 ლევს ჩვენ გლახობას! მამა ჩემი გა-
 მტყუნეს, როგორც უნდოდათ და სა-
 მოც თუმანზედ ხელი მოაწერინებ-
 აბა ამოც თუმანს საიდგან მოვთბრი-
 დით? ჩიბარა პრისტავით ეს ბალი,
 შემოავლო ქვით-კირის გალავანი; მე
 მებადეთ დამიჭირა და თვითონ ზაფ-
 ხულობით აქ გამობრძანდება ხოლმე.
 ზოგ-ზოგი ვენახები საპნის და მარი-
 ლის ნისიებში აქეთ დარჩომილი.
 მართის სიტყვით ვინაც თვალ-ყური
 უდევნებია სოფლად ამ ქვეყნის ყლა-
 პიებისთვის, ცხადად დაინახავდა, რომ
 რა სულდგმულიც კი ხელში მოუგ-
 დიათ, თვალები აუხვევიათ. რათა?

მყოფობა დღიური
 ჯების
 ბაზაქაულის თავის სიტყვებით ორი
 სისუყაქეს ხოლმე ჩვენთვის: მტკარ-
 ოხოზა ხ.ლხისა და განზირებუ-
 ლ. ქურდობა ღამე გაღებულ ფან-
 ლეკბილამ.
 ჯერ-ჯერობით, თუ არ ვსცდებით,
 ანტო საში სული დაიდრჩო მტკარ-
 ში ბანაობის დროს და, თუ ამ საში-
 ნელმა სიტყვებ არ იკლო და, ვისიც
 ჯერ არის, წყალში მოაბანე ხალხს
 ყურადღების მიქცევა არ უმატა, არა
 ერთს მსხვერპლს კადე უნდა მოვე-
 ლოდეთ შემდეგშიც.
 რაცა შეეხება ღამე გაღებულ
 ფანჯრებზედ ქურდობას, დღე ისე
 არ გავა, რომ ჩვენი პოლიცია ორი-
 სამს მაინც ამისთანა შემთხვევას არ
 აცხადებდეს.

თი-ფილისის რკინის გზის ძი-
 რულის სტანციიდან შემდეგ უბედურ
 შემთხვევას გვწერენ, რომელიც ამ
 რკინის ნ-ს მომხდარა:
 „ძირულის სტანციიდან შეირილა-
 ში მიმავალს მატარებელს, ღამის 9
 საათზედ, დასახლოვდა უტკად-
 გან გამოუხტა გზის ყარაული ნამძინა-
 რევი, ფარანი ქარმა დაუქრო და გზის
 პირის მაგიერ უხაზედ მოუხწრო მა-
 ტარებელმა, ზედ გადიარა და იქვე
 გასრისა, ასე რომ იცოცხლა მხოლოდ
 ერთი საათი და 20 ნიმუტი.

„შარაული იყო იქაური მცხოვრე-
 ბი, ყმაწვილი კაცი, გვარად ბაჩჩი-
 ღამე.
 „თუ რაიმე საშუალება არ იხმარა
 რკინის გზის ბამგობამ, ამ გვარი სა-
 ხიზლარი შემთხვევა ხშირად მოხდება.
 მე მგონია, ამ გვარ უბედურ შემ-
 თხვევების თავიდან ასაცილებლად შემ-
 დევი ღონას-ძიება გამოადგება: ფანა-
 რი უნდა იყოს კარგი, ქარმა რა არ
 გააქროს; ამას გარდა ყოველ ბუტკებ-
 ში უნდა ჰქონდეს საათი, რომ გზის
 ყარაულმა გაიგოს, როდის მოდის მა-
 ტარებელი; საათის მაგიერ ზარი მი-
 ნც რომ იყოს, კარგი იქნება: როდისაც

რისთვის?—მისთვის რომ ის ყველგან
 გამარჯვებულია და უძლეველი; მას
 ცხერხება ყველა გაიძვრული საქმე,
 იცის როგორ უნდა მოსჭიდოს ხელი
 და როგორ უნდა გაუძღვს: სულებ-
 ში, პალატებში, კერძო და საზოგადო
 დაწესებებში, მთავრობასთან, ყველ-
 გან პოულობს გზას, მფარველობას
 და შემწეობას. იმისთვის სიჭირო არ
 გახლავს ადვოკატი თუ გაუჭირდა,
 კიდევ ი.დვოკატებს: გამოიჩინეს კანო-
 ნების ცოდნასაც, უჩვენებს „სტატიგ-
 საც“, პარაგრაფებსაც. საქირო დასახ-
 მარებელ კაცსაც მალე გაიკნობს თი-
 ლისმურის ენით; თავის დროზედ კი
 მოხერხებულ ტყუილსაც მოგახსენებთ.
 მართის სიტყვით, არავითარი დამამცი-
 რებელი საშუალება მას არ დააყენებს
 უკან, ოღონდ კი თავის მიზანს მის-
 წევს. მერა გზით ვერ დაიჭერ იმას:
 ხედავ, ყოველთვის ტირის, წუწუნებს,
 იწერს პირ-ჯვარს, ფიცავს და ყოველ-
 თვის კი მართალი ძერება. იშვიათად

მატარებელი გამოვა სტანციიდან,
 მთელის ლინიზედ შეიძლება ერთი
 მეორეს ზარი დაუკრან და მით აცნო-
 ბონ ერთმანეთს“.

„დროების“ კორექსიონდენსია

საბარეჯო. (დასასრული *). შევილა
 ამაზედ დიდი აღიანქოთი ასტყდა სოფ-
 ლებში. გულზედ ბოღმა მოწოლიდებ-
 მა ბევრი რამ სტყვეს, ბევრი რამ
 განიზრახეს, მაგრამ ბოლოს კანონი-
 გრს გზას დაადგინე, საგარეჯოს მამა-
 სახლისმა მართვა აქურს პრისტავს
 თხოვნა, რომ მალაკნებისათვის თიბა
 აღეკძალა უკანონოდ გაყრდულ
 მიწოდროში. ამ საგანზედ პრისტავის-
 გან მიწერილ ბრძანებაზედ მალაკნის
 მთხველებს ბევრიც ეცინათ და პრის-
 ტავისთვის უკანვე დაებრუნებინათ;
 მაგრამ იმათ მწერალს, როგორც კან-
 ცვლარის წესების ნკოდნეს, მიელო
 ის ქალაქი და „საქმეში ჩაეკერები-
 ნა“ რაკი ამ ბრძანებამ ვერა გააწყო-
 რა და თიბა დაუწყეს მიწოდროს, მე-
 ორედ სთხოვა იმავე მამასახლისმა
 პრისტავს, რომ გამოსულიყო მიწ-
 დორში და მალაკნების მოქმედებაზედ
 აქტი შეეღგნა; ამავე შინაარსის
 თხოვნა გაუგზავნა აგრეთვე ბ. ბაზ-
 რის უფროსსა. ამ თხოვნებზედ გან-
 კარგულება ჯერ არა მომხდარა რა.
 მალაკნები სთიბვენ გულ დაღინჯე-
 ბულნი, და ვინც დაუწყებს იმათ ამ
 ურიგო მოქმედებაზედ ლაპარაკს, ისი-
 ნი მკვებელ უბასუბებენ: „მოგვე-
 შენგანაც ვიყიდითო სათიბს, და მერე
 გვედავენითო.“

ახლა, რის იმედით მძღვრობენ
 ასე ეს მალაკნები?—შირველესი მიზე-
 ზი ამისი არის თერთონ მათი ბუნება:
 თავხედო თავგასული, პრისევი, უგუ-
 ლო და ამასთან ხარბი. მეორე მიზე-
 ზი ისაა, რომ როგორც აღებშიცემო-
 ბის ხალხი—ფულიანები არიან და
 ამიტომ ყველა საქმის მოგების იმედი
 აქვსთ; მესამე—ჩვენი ხალხის უპირო-

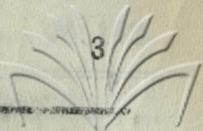
*) იხ. „დროება“ № 141.

ქნება, რომ ის დამარცხებული გა-
 მოსულიყვე ქართველისაგან, ან იმას
 საქმე წავგოს სასამართლოებში...
 ჩვენი ხუბრე უბირო ამისთანა ხასია-
 თის გვაგებთან საბძოლვედ აღ ცხოვ-
 რებაში ბევრს ვერას ვახდებდა და ეს
 წურბელები ისე გამოსწოვენ მათ
 სისხლს, რომ ბოლოს ცარიელი ჩონჩხი
 დარჩეს.
 აბა მიბრძანეთ, ბატონებო, ამ
 სენს რა მალამო მოუხდება? თუ
 დროზედ მალამო არ მიეცით პატარა
 იპასაც, მთელი სხეულს ისე გაუჯ-
 ლება, რომ მთლად მოშლის.
 ღიახ, ეს დაიარაგებული ხალხი კარგ
 შეხვეებულ წამალს მიეღოს საზოგა-
 დობისაგან და საზოგადოებაც არ
 უნდა გაძუნწდეს მის დასახმარებლად,
 თორემ „ოვე-ნანას“ სიძღერა მას
 წყლულს ვერ დაუტყობს და „გარდა
 ნანა“ მას შევებას ვერ მისცემს, რო-
 გორც აქნობამდისინ გვეგონა.
 მე ვთქვი, ქართველ ხალხს არ

ბა და დაუდევნებლობა იცინა, ისიც
 იცინა, რომ ქართველი გოგონა სასა-
 მართლოებს ვერადგება, რადგან იმისი
 არა გაეგება-რა, — და ამიტომაც გამოც-
 დილი აქვსთ, რომ ათში ცხრა მტ-
 ცებლობა მაინც შეჩრებთ ხოლმე
 უდავოდ, და ცემა ტყებით დაბოლოე-
 დება ხოლმე, რომელშიაც გამარჯვე-
 ბულნი ისევე ისინი გამოდრან, რადგან
 ჩვენი სოფლებიდან მართო ოციო-
 დენი ძლიერ წავდავებთან ხოლმე და
 ისინი კი მთელი სოფლობით გამოე-
 ლენ ხოლმე ამათზედა და თან იარა-
 ლის ვარჩევაც არ იცინა, — ყველას
 ხმარობენ: კეტებს, ბარჯებს, ცულბებს
 და ხან თოფებსაც. დასასრულ, ყვე-
 ლაზედ უკეთესად სულის წესები იცო-
 ან და დარწმუნებულნი არიან, რაც
 უნდა წავგონ, მაინც მუდამ მოგებაში
 იქნებიან, რადგან წართმეული, დევი
 გათავებამდის ჯიბეში ექნებათ უკვე
 დაბინავებული, და იქილამ ამოღება
 კი, მოგვხსენებათ, ახლანდელი კანო-
 ნებისათვის, ადვილი არ არის.

ახლა არ უნდა ეშველოს ამ საქ-
 მეს? ნუ თუ ამ უმაქნისმა მქამლებმა
 უნდა მუდამ არბიონ და აწუხონ
 ჩვენი მუშა-მაწარმოებელი სოფლები
 დროა ამაზედ იფიქროს რამე აღმი-
 ნისტრაციამ, ვიდრე ახირებული რამე
 მოხდებოდეს, რომელიც ადვილი მო-
 სალოდნელია მოთმინებდამ გამოსუ-
 ლი ხალხისაგან. მაგრამ თითონ სოფ-
 ლები აპირობენ ახლა კი ამ მალაკ-
 ნების შესახები თავის გამოდგმას და
 უმაღლეს მთავრობამდის სიარულს
 მანამ ესენი გააწყობდნენ რასმეს, არ
 შეიძლება ორიოდე აზრი არ ითქვა-
 ამ საგნის თაობაზედ. შევლაზედ უკვე
 თვის ამ მალაკნების აქედამ გადასახ-
 ლება იქნება, ჯერ ერთი იმიტომ
 რომ მიწოდრო ნიკლებათა აქვსთ ჩვენ
 სოფლებს და მალაკნებისთვის მოჭრი-
 ლი საქიროა უკანვე დაუბრუნდესთ
 და მეორეც იმიტომ, რომ ამათ თა-
 ვანთ სარწმუნოების გავრცელება და
 უწყვიით და ორიოდე აქ ური ქართუ-

შეუძლიან ბრძოლა-მეთქი ამისთანა
 მტოქე, გამოცდილ, მოხერხებულ
 ხალხთან. ბრძოლაში გამარჯვება ია-
 რალზედ არის დამოკიდებული. შენ
 ჩემო გულითალო მეგობარო, ჩემთან
 რომ გამობრძანდე საჩხუბრად, ბევრ
 ვერას დამაკლებ შენი მძლავრი, უღ-
 ლავი მკლავებით ჩემ ექვს ლულიან
 რევოლვერთან და თუ შენ მძლავრ
 ხელს ჩაუვარდება ამისთანა იარაღ
 მაშინ გამარჯვება შენ დაგრჩება
 მძლავრია ჯერ ჩვენი ხალხი, მანამ
 იმას მიწა-წყალი აქვს, მანამ ის დ-
 კავშირებული არის თავის მამა-პაპუ-
 ნიადგებედ და უფრო მძლავრი გა-
 დება, როდესაც ჩვენ მას მიეცემათ გ-
 ნათლებას. ღვანებოთ თავი ჯე-
 ჯერობით იმ ეკონომიურ წყობილ
 ბაებს, რის გამო ჩვენი ხალხი ჩეარ-
 ნილია სიღარიბეში. მოვიხსენიოთ
 მხოლოდ ის მიზეზები მისი სიღარ-
 ბისა, რომლებიც წარმოსდგებიან მხო-
 ლოდ გაუნათლებლობისაგან.

კლდე გაღებრებით მალაქ-
გადასახლება მოსახერხებელი
მაშ მთავრობამ თავის სუსხი
უჩვენოს ამათ და ამ გვარ
რობის დროს დიან სასტკად
მოგზავს, თორემ ეს ისეთი
თუ თავში არა ცემი, უთუ-
ხელ წაგაჯდება. ამ აზრზედ ბ.
პრისტივიც დამეთანხმება, რად-
გრაფი ეროვნულ ჰქონია ამას ამათგან
და შეურაცხება სამსახურის
ლობის აღსრულების დროს ორი
ამათ კაცი ვერ შეიკავებს და
ცილისადმი პატივის ცემასა და
ვერ აღუძრავს, ვიდრე ორიო-
ვერ ორმოციოდე ყაზახს არ და-
ვებენ და იმათ მათრახების გემოს
მოაღებინებენ. უამისოდ ისინი
ისწავლიან კანონის დაცვას და
რობის ბრძნების აღსრულებასა,
ამათგან ტაცებასა და მეზო-
ბის სოფლებს შეწუხებასაც ბოლო
მოაღებენ.

სოფლებს—ვიდრე მამულის გამცემს
სოფელს, ამ გვარი მთავრობისა-
გან დამტკიცებული განაჩენი არ ეკი-
რება ხელში, არაფის არაფრის იჯარით
აღება ან ყიდვა არ შეეძლოს, და თუ
იყდა ან იჯარით აიღო—გაუქმებუ-
ლი იყოს ყოველს შემთხვევაში.
მაგრამ, ეს ყველა მომავლისაა.
ახლანდელს გაჭირებას რა ეშველება—
გარეველები პირ დაღებულნი ელიან,
მაზრის მთავრობა დააკმაყოფილებს
ამათ კანონიერს თხოვნას, თუ უმაღ-
ლეს მთავრობამდის მოუხდებათ სი-
რული. საჭიროა, რომ მთავრობის
განკარგულებამ გათიბული თივას მინ-
დორშივე მოასწროს, თორემ თუ
გაიტანეს—მერე ტყუილია იქნება
დევნა. საჭიროა ახლაც გადასწყდეს
საქმე ან გადაწყვეტამდის აღეკაძლოს
მთელს მალაქნის სოფელს თავის გა-
მოტანა საგარეჯოს მანდერიდგამ. ეს
განკარგულება მით უფრო საჭიროა
ამ სოფლისთვის, რომ აი ეს არის ეხ-
ლა ისეთი სეტყვა მოვიდა მინდორში,
რომ აღტაცებაში მომყვანი ყანები
თითქმის გაანახევრა. ზარალი ამ სეტ-
ყვისაგან საშუალო გამოანგარიშებთ,
ჩემის აზრით ექნება აქაურ მოსახლე-
ობის 70—100 ათას მანეთამდის. ეს
ზარალი მით უფრო საგრძნობელია,
რომ ეს ოთხი წელიწადია, რაც სულ
ნაკლებად მოდიოდა აქ ყველაფერი,
ასე რომ ზამთარი და გაზაფხული,
პურის შემოსვლამდის, — ნამდვილ
სიმშობილ ჰგვანდა უმეტესობისათვის.
ფრული ნინია.

**ბ. ნიკოლოზ ბასარიონის-ძის ღო-
ლაპირძის პასუხად.**

(გაგზქელება *)
თქვენ მეკითხებით, ვინა ვარ მე,
მაქვს, თუ არა ნება მონაწილეობა
მივიღო ჩვენს საზოგადო საქმეებში,
ვინაიდან ხმა არ მქონდა თავდა-
ზნაურობის წინამძღოლის არჩევანში?
მე არ მსურს თავი გაგაცნოთ, რად-
გან ყველა მოზიარე სოფლის განა-
საჭიროა). ბაცემა მამულისა უნ-
ახლებოდეს უფრო შეჯობრებუ-
ფორმითა (ტორგით) და რომ
განაჩენები არ მუშაობდნენ,
როგორც ეს განაჩენები წარედგინოს
ის უფროსს, ან ადგილობრივს
ტყვეს, რომელიც დარწმუნდება რა
მისი კანონიერად დადგენაში—
ტყვეებს სახელმწიფო ბეჭდის დას-
ამასთანავე უნდა გამოეცხადოს

*) „ღრუკა“, № 141.

წლის წირვებზედ; დაუმატეთ ახლა
ამას ტაბლები ყოველ ბედნიერ დღე-
ებში. თუ ბევრს არ დახარჯავ, ხომ
შენი მიცვალებულის სული სამოთხის
კრებს ვერ იხილავს!
აქვს ფული, რომ ჩვენი გლეხი
გაუძღვეს ამოდენა ხარჯებს? არა. ის
იღებს ვალს სომხებისგან; ისინიც ხე-
დავენ გაჭირებულს და თუ გირაო
არა, ფულს არ ათხოვენ და რო-
გორცხვეით ესტყვი, გადადის მამულები
ცხრა-მთა გადაღმადამ მოსულების ხელ-
ში...
ბევრი ლაპარაკი საჭირო არ არის,
თუ რა საშუალებით ამოიფხვრება ეს
სენი ჩვენს ხალხში. მიეცით გან-
თლება, განსენით დებოები, დაარსეთ
ბანკები, ასწავლეთ მას და ის ხეგარ-
დის წმიდა ბოროტის ნიშთან მსუქანი
კურათით არ წავა დამის სათველად
და ამ კურათის ყიდვაში თავის ერ-
თად-ერთ მტკაველ მიწას არ მიჰყიდის
ქვეყნის ყლაპიებს.

გან ყველამ, და თქვენ ხომ განსა-
კუთრებით, კარგად იცით, მე ვი-
ვარ. ჯერ მე არაფის გამოუჩინებარ
მუთაისის გუბერნიის თავდა-
ზნაურობის სიისაგან, არაფის არ წაუტრთმევა ჩემ-
თვის უფლება, გამოეხტევა საქვეყნოდ
რომელიმე ჩემი რწმუნება. თუ მე
არ გამოეცხადდი თავდა-
ზნაურობა წი-
ნამძღოლის ამჩვენა რიცხვში, ეს
იმას კიდევ არ ნიშნავს, რომ მე ამის
უფლება არ მქონდა. მინც მე მიც-
ნობს და ჩემი ქონებაც იცის, იმან
კარგად უწყის, რომ მე მქონდა სრუ-
ლი შეწლება მონაწილეობა მიმეღო
არჩევანში, ვინაიდან ბურიაში იმაზე
უმეტესი ცენზიც მაქვს უძრავი ქო-
ნებისა, რაც კანონით დანიშნულია
არჩევანში მონაწილეობის მიღებისა-
თვის. თუ მე არჩევანში მონაწილე-
ობას არ ვიღებდი, ეს მიტომ რომ
არ მსურდა სხვა-და-სხვა გარემოებათა
გამო. მაგრამ თუნდაც რომ არ
მქონდა მონაწილეობის მიღების უფ-
ლება არჩევანში, ნუ თუ ამის გამო,
თქვენის ფიქრით, მე უფლება არა
მაქვს კრიტიკულად შევხედო ჩვენის
საზოგადოებრივის ცხოვრების მოვლე-
ნას, ნუ თუ არა მაქვს ნება გითხრათ
თქვენ, ნ. ბ. ლოლობერიძე, რომ
თქვენი ყოფა-ქცევა და მოქმედება არ-
ჩევანის დროს აღაშფოთებს პატიო-
სანის კაცის სულს? ნუ თუ თქვენის
ფიქრით, ვინც თავდა-
ზნაურობის წრეს
გარედ სდგას, ის მოკლებულია ამით
იმ უფლებას, რომ სთქვას, ესა და ეს
მოქმედება რომლისამე კაცისა რყენი-
სო კეთილ ზნეს ჩვენის თავდა-
ზნაურობისას, აჩენსო საზოგადოებაში
ინტრიგას, გარყენილებას, აქვსო წამ-
ბილწველი გავლენა საზოგადოებრი-
ვის ცხოვრების ზნობითს მხარეზედ?
დარწმუნებული ვარ, რომ თქვენც
ჩემთან ერთად იტყვი: დია, ნება
აქვს, ეს შეადგენს მის მოქალაქობ-
რივს მოვალეობას. ამის შემდეგ რა-
ტომ არ მაქვს უფლება გამოეხტევა
თქვენზედ, როგორც საზოგადო მო-
ღვაწიზედ, რომელიმე ჩემი რწმუნება,

ბოდიშს ვითხოვ, მკითხველო,
თქვენთან, რომ იმისთანა საგანზედ
ჩამოგიგდებ ლაპარაკი, იმისთანა ანა-
ბანურ რამე-რუმეებს მოვეყვი, რო-
მელზედაც ჩვენი ლიტერატურა დიდი
ხანია ლაპარაკობს. ღიან, დიდი ხანია
იერემიასავით ვგოდებთ და ვლაღ-
დებთ, მაგრამ ხალხში შეგვაქვს ეს
აზრი, ვანბორციელებთ მას? მეც და
შენც რომ ვიცოდეთ, ამითი ჩვენი
ტეტრეკა ფონს ვერ გავა...
სკოლას შეუძლიან გაანბორციე-
ლოს ეს აზრები, მას შეუძლიან ამო-
ფხვრას ყველა ცრუ-მორწმუნება და
ოჯახ-დამამხობელნი ჩვეულებანი.
ჩვენ-და-საუბედუროდ, სკოლები
ჩვენ საკმაოდ არა გვაქვს. მთელს
ქართლში შეიღია, თუ რვა. აბა, ამით
უნდა დამაყოფილდეს ჩვენი სულიე-
რი მოთხოვნილება და ცხოვრება? რა
მაზეზია, რომ ხიდისთავში აქნობამ-
დინ სკოლა არ არის? თუმცა წყვილი
მღვდლებიც გვეყვან, მაგრამ განა

რომელიც დაფუძნებულია უკანონო
ფულს ფაქტებზედ? მანა ეს ჩემი მო-
ქალაქობრივი მოვალეობა მხოლოდ
მაშინ უნდა განმეზორციელებინა, თუ
რომ საზოგადოებაში რაიმე ღვაწლი
მქონდა, როგორც ამას თქვენ ამ-
ტკიცებთ? მამასადამე ვისაც ამისთანა
ღვაწლი არ მიუძღვის საზოგადოების
წინაშე, იმას არც უფლება აქვს
თქვენზედ ილაპარაკოს? თქვენთვისვე
მომინდვია ამ კითხვას პასუხი მის-
ცეთ.

თქვენ ხართალი ხართ, როდესაც
ამბობთ, რომ მე არავეთარი წინასწა-
რი მოლაპარაკება არ მქონია თქვენ-
თან თავადის სიმონ წერეთლის კან-
დიდატურაზედ. მე არ შემიძლო მქო-
ნოდა მოლაპარაკება ერთი მიტომ,
რომ თავდაპირველადვე არ მსურდა
მიმეღო რაიმე მონაწილეობა სათავად-
ზნაურო აღჩვენაში და მეორედ
მიტომ, იმ დროს, თქვენთა რომ მო-
ლაპარაკება ჰქონდათ თ. სიმონ წე-
რეთლის კანდიდატურაზედ და მის გა-
მოწვევაზედ მუთაისს, მე ახალ-სენაკ-
ში ვიყავი. თქვენ ამ შიაც მართალი
ხართ, რომ მე არასოდეს ახლო და-
მოკიდებულება თქვენთა არ მქონია
და არც თქვენთან ერთად ვსწვედი
ქაპანს. მეგობრებისა და ამხანაგების
არჩევანში მე ყოველთვის ფრთხილად
ვეყოფილვარ. ჩემი რწმუნება, ჩემი
ოფიციალური მდგომარეობა ნებას
არ მაძლევს მეგობრები და კეთილები
თავ-აღერილად აღვიჩიო, მე არასო-
დეს კისერზედ არ ჩამოვიკიდებოვარ
ვიგინდარებს, მე ყოველთვის განზედ
მკავებია თავი თქვენგარის კაცებისა-
გან.

იმ გვარს კაცებს, როგორც თქვენ
ბრძანდებით, მე ყოველთვის ვუყურებ
კრიტიკულად და არასოდეს არ ვინ-
დობი მათ, რადგან დარწმუნებული
ვარ, რომ ნდობას და დამოკიდებუ-
ლებას მათთან შეუძლია კაცის გა-
ჩირქიანება, გაბედითება. ამას გარდა
თამამად ვაცხადებ, რომ მე ყოველ-
თვის მქონია ჩემი საკუთარი რწმუნე-

არ მოგვხსენებთ, ჯერ საზოგადოდ
მღვდლებს და მერმე ეხლანდელ სუ-
ლიერ მამებს რა უნდა მოვთხოვოთ,
რომელთ გონება მიქცეულია გეო-
მეყასპსავით ტაქციებისკენ, თუმცა
ბევრის მოვალენი კი არიან.
წელს, ერთი-ორი პირის ჩაგონე-
ბით, ხალხი დათანხმდა სკოლის გან-
საზრზედ ხიდისთავში, განჩინებაც შე-
ადგინეს. მაგრამ არ ვიცი ჯაღო აქა-
მა ვინმე, თუ თილისმა უყუო ხიდის-
თაველებს: თურმე როდესაც ერთი
ჩინოვნიკი(?) გამობრძანდა ბორილამ
თავისი „პრაოჩიკით“ და ლაპარაკი
დაუწყო გლეხებს სკოლის ხარჯის
მომატებაზედ, მათ ერთ-ხმად ჯარ
გინდა“ დ იძახეს! აი-გიდი, თუ გაე-
ხარდა? ძმობილო, კეთილი საქმე დას-
თესეთ, თორემ ბოროტობა სულ
თქვენ ხელში არ არის!..
სოსო ტანისკეკელი.
სოფ. ხიდისთავი, 30 ივნისი.

ბა და შეხედულება საგანზედ, მე ყოველთვის ვმეცადინებდი ვყოფილიყავი დამოუკიდებელი ჩემს რწმუნებასა და შეხედულებაში და არავის არ გაგაყოლოდი. ამ ჩემს თავის თავადობას, ამ აზრის თავისუფლებას ნებით თუ უნებურათ უნდა დავშორებინე თქვენ ჩემგან. პირველისავე დღიდან ჩემის შემოსვლისა ბანკში შედამხედველის კომიტეტის წევრად, თქვენ დარწმუნდით, რომ მე იმისთანა არ ვიყავი, თქვენ რომ გინდოდათ ვყოფილიყავი, მეც ჩემის მხრით გიყავით თქვენ და თავიდანვე დავიჭირე თქვენთან თავი ოფიციალურად. მე მხოლოდ ის მქონდა სახეში, რომ აღმოჩნული ვიყავი საზოგადოებისაგან ჩემს ამხანაგებთან ერთად თქვენ შედამხედველად, რომ შეგვეწორებინა თქვენი მოქმედება, როგორც ბანკის გამგებელისა და მე სინდისიანად ვასრულებდი ყოველთვის ჩემს თავზედ აღებულს საზოგადო ვალდებულებას.

ამის შემდეგ რა მეგობრობა შეიძლება ყოფილიყო ჩვენს შორის! მერწმუნეთ, რომ, თუ კი მე თქვენი მეგობარი გამხდარყავი რაიმე მიზეზის გამო, ერთს წამსაც აღარ დავდებოდი იმის შემდეგ შედამხედველის კომიტეტის წევრად; ვინაიდან ჩემს უკიდურესს მიხედვით ბანკს მმართველია მეგობარს შედამხედველის კომიტეტის წევრად ყოფნა არ შეუძლია. მოგონეთ, მოწყალო ხელმწიფეო, საბანკო არჩევანებზე წარსულის წლისა. ბანა თქვენ არ იყავით, რომ კიდევ ორი კვირის წინად არჩევანამდის მებრუნებოდით მიმელო მონაწილეობა ბანკის საქმეებში და არ მეთქვა უარი, თუ საზოგადოება აღმოჩნდებოდა შედამხედველის კომიტეტის წევრად? ბანა თქვენ არ მიმტკიცებდით მაშინ, რომ ჩემი ყოფნა ბანკში მოუტანდა მას დიდს სარგებლობას; განა თქვენ არ ატებდით მაშინ ჩემს ღირსებაებს გადამეტებულად? როდესაც მე თქვენ გიპასუხებთ, რომ ჩემი ოფიციალური სამსახური ნებას არ მძლევს თავისუფალი დრო მქონდეს, რომ საზოგადოება მე გერ ვერ მიცნოს და რომ მე, თუ წინაწინვე ბანკის საქმე არ შევისწავლე, არ შემდძლება აღვასრულო შედამხედველი კომიტეტის წევრის მოვალეობა, განა თქვენ არ მიიხარით მაშინ, რომ საზოგადოება მე კარგად მიცნოს, რომ პატისანი და მართალი კაცი უცებ იცნობა და რომ საზოგადო საქმე (ბანკი) ბევრად მოიგებს, თუ კი იმისთანა გონებითად და ზნეობითად განათლებული, იმისთანა სამსახურისა და საზოგადო მდგომარეობის მქონე კაცები, როგორც მე ვარ, მიიღებენ მონაწილეობას ბანკის საქმეში? ბანა თქვენის რჩევით და თხოვნით არ გამომიგზავნა რამდენიმე ტელეგრაფმა ერთმა ჩემმა ამხანაგებმა ზუგდიდში, რომ მეცნობებინა საზოგადოებისათვის ჩემი სურვილი, ამოვერჩიე შე-

დამხედველის კომიტეტის წევრად? ბანა თქვენ არ გამოცხადდით პირველად ჩემთან, როდესაც ზუგდიდდგან მოვედი და მომილოცეთ შედამხედველის კომიტეტის წევრად ამორჩევა? მოგონეთ, რამდენს ტკბილს სიტყვას მეუბნებოდით მე მაშინ თქვენ! ბანა აზრის იყავით მაშინ თქვენ ჩემზედ!..

ბავიდა მას აქედ ერთი წელიწადი. რაში გამოვიცვალე მე წლის განმავლობაში. რამე გაგიტეხათ ჩემზედ ასე ჩქარა და ასე ძლიერ გული? რომელმა ჩემმა მოქმედებამ დავარწმუნათ თქვენ, რომ მე დაცემული და ტლახიანი კაცი ვარ? თუთონ ავით ბასუხი ამ კითხვას: შარშან რატომ იყავით ჩემზედ ამისთანა სამაგალითო აზრის და ახლა კი, როდესაც ჩემი ხმა მოისმა თქვენს წინააღმდეგ, თქვენ ცდილობთ გამაშავოთ საზოგადოების თვალში? მე ვწითლდები თქვენ მაგიერ, მე გული მტკივა, ვსწუხვარ, რომ თქვენისთანა საზოგადო მოღვაწეთ კიდევ აქვთ ხმა საზოგადოებაში.

მისეილ გიგოძე.
(დასასრული სვალ)

განცხადებანი

სოფელ მარტყოფში მიეცემა საზაფხულო სახლები სამი ოთახით თავის კუხნით ან ორი ოთახი აგრეთვე კუხნით ეზოთი პირველს ნიკნის თევზი. შასის მორიგება შეიძლება მღვდელ პეტრე შიტიკოვთან.
(3-2)

ტფილისის ქალაქის გამგებობის საგან

ტფილისის ქალაქის გამგებობა ამით აცხადებს საყოველთაოდ, რომ ვისაც ჰსურს იკისროს ქვეთკირისა და მიწის მუშაობა ახლად გასაკეთებელის ვერის ხილისა; შეუძლიან შეიტანოს განცხადება ქალაქის გამგებობაში (უპრავეში) ამა 1882 წლის 1 აგვისტომდინ.

პროექტი და დაწერილებითი პირობები ამ მუშაობისა მსურველს შეუძლიან ნახოს უპრავეს კანცელარიაში მუდამ დღე დღის 9 საათიდან ნამუდამდღის 1 საათამდინ.
(3-2)

გ. ნიკოლოზის-მე იოსელიანი იღებს თვისს ჰანსიონში ემაწვილებს პირობით მოსამზადებლად სხვა-და-სხვა სასწავლებლებში. ადრესი: მისაილოვის ქუჩა № 81.
(5-3)

„ლიპალია“

კოლონისის პრესბიტერად.
(20-12)

ინვლისის მაღაზიაში ახლად მიღებულია დიდ ძალი ჩაი პირველი მოკრეფისა 30% უკეთესი, ვიდრე სხვაგან. იქვე იქილება: ზარდისა 40 კაბ. დაწყებული; სტაქენები, ბაკლები 10 კაბ—დამ; პადნოსები 5 კ.—დამ, უზაბა და ალბომები ნახევარ ფასად და სხვ.
(100-95)

მართვალ სტუდენტი
მეხვს გაკვეთილებს.
ადრესი — შავერდოვის აგენსტოში.

ვიღებ მოსაქსოვად სახლის ფანჯრებისთვის, ძალაზედ თვის და ბალკონებისთვის

შტორებს—ფარებს

სედ წარწერით და მსატვრობით—ისე, როგორც ჰატრის (საკაშმიკი) ისურვებს. აგრეთვე ვიღებ გასაკეთებლად სხებისთვის

შირქებს

მსურველთ შეუძლიანთ მომმართონ ფრანგების ქუჩაზე, რაელების სალოცავის მხლობლად სახლი № 22.
(5-2)

გიგლიოზრაფიული განცხადება.

ბუნების ძარი, ანუ ყრმათათვის საკითხავი წიგნი უძრვასს ვლესეში სახმარებელი, შედგენილი ი. გოგუასვილისსაგან, დაბეჭდა მეოთხე მეცვლილი გამოცემა და ისეილება გრაფიკოვის წიგნის ძალაში, კიკის ხიდის ყურთან. ფასი თხუთმეტი შაური. სასწავლებლებს და კურსშირებს, რომელნიც იყიდას ნაღდს ფულზედ ერთად თხუთმეტს ეგზეპლარისა, ანუ მომეტებულსა, დაუთმება ეგზეპლარით თათხმეტ შაურავისც ოც-და-ათს ეგზეპლარს იყიდას, წიგნი მიეცემა ცამეტ შაურავისათვის უნდა დაქატას სამი შაური.

პარტა სამართვალისი, მეორე შევეებული გამოცემა; ისეილება ამჟვე ძალაში. ფასი სამი ახანი; ვინც ათს ეგზეპლარს იყიდას, ვარტა მიეცემა თერთმეტ შაურად, ოც ეგზეპლარის მიედეკეს—ათს შაურად.

ფ ა ბ რ ი კ ა

ქმათა ბუხთა ვარშავაში

Братъя Бухъ въ Варшавѣ

ფურცლებისა, მავთულებისა და სხვა-და-სხვა ხელოვნებისა ახალი მარცხლისა (მელქიორისა, ალფენიდისა) მივაქცევ თქვენს რადლებს ფურცლებზე, მავთულებზე და სუფრის მოწყობილობაზე (ბარზე): კოვებზე, ჩანგლებზე, დანებზე, სუფრის და ჩაის დესერტის ჩებზე (ბლულებზე), სამოვრებზე, პოდნოსებზე, ჩაინიკებზე, ყავანებზე, ნის დასადგმელებზე, სუდოკებზე, კალათებზე და სხვა შინაურს და ლესიო საგნებზე: კანკელებზე ბარძიმ-ფეშუმზე, საცეცხლურზე, მანდლებზე, და სხვათა საეკლესიო ნივთებზედ.
ბარდა ამიებისა არის კიდევ სხვა სახლის მშენებელი მოწყობილობის ლიუსტრები, ხილის და შამფანისათვის ვაზები, ეტაფერკები, სარკვერები, ბაკლები, სანიტრები და სხვ.
მს ფირმა არსებობს 1809 წლიდან და ვანტქეულია თავის მქონე რიგიანის ხელოვნებით. მსურველთ შეუძლიანთ მიმართონ შემდეგ ნივთებში:
1) ჰეტეზურდში, ნევის ქუჩაზედ № 26 ჰანანის სობოროს პარ, 2) მოსკოვში, ნიკოლსკის ქუჩაზე, შერემეტეივის სახლებში, 3) მოსკოვის გამოფენაზე მე-VI განყოფილებაში, 4) ნიჟნი ნოვგოროდის ოქრამქედლების რიგში, № 30. პრეის-კურანტი და ფურცლების ნიმუშები მუქათათ მსურველთ ვაზებათ.
შაბრიკა ეძებს აგენტებს რეკომენდაციით.
(12-11)